

da det saakaldte Landprang var forbudt — det vil sige Netten til at gaa omkring med disse Varer — fik Beboerne i Hammerum m. fl. Herredder særlig Net til at gaa omkring for at afhænde de af dem forarbejdede Varer. De fik altsaa derved Net til at sælge, til hvem, de vilde, men det følger af sig selv, at Meningen med denne Net ingenlunde har været, at de, der løbe om, kunde sælge til Iffehandelsberettigede, for at saa disse igjen kunde udsælge disse Varer. Meningen er naturligvis ikke den, at iffehandelsberettigede Personer skulle have Lov til at løbe omkring med saadanne Varer, og navnlig ikke, at de under Prætext af, at de ere kjøbt i Hammerum Herred skulle kunne løbe omkring med Fabrikvarer. Dette kan ogsaa være Svar til den ærede Ordfører med Hensyn til, hvad han yttrede om mit Ændringsforslag, som han fandt Tvivl underkastet; men Udvalget har dog selv i Betænkningen leveret det bedste Bevis for, hvilke ganske overordentlige Overgreb mod de Handlendes Rettigheder der findes Sted ved uberettigede Personer blot under Prætext af, at deres Varer ere lavede af Beboerne i et Par enkelte Herreder i Sjælland. — Politimestrene skulle bestille Noget! Ja, deri er jeg fuldkommen enig, og jeg har selv som Politimester bestilt Noget i den Retning, men Resultatet har altid været omtrent lig Nil, fordi disse Hofkræmmere have sagt, at Varerne vare kjøbt i Hammerum Herred. De have nævnt forskellige Personer, af hvem de have kjøbt — engang blev et Fattiglem nævnt og en anden Gang en Indsiddet i Kkast osv. — og disse Personer have saa erklæret, at de ikke vare istand til at afgjøre, om Varerne vare kjøbt hos dem eller ei; de kunde kun sige, at de kunde forarbejde Varer, der svarede til dem. Derfra stammer den hele Uvoulighed, og vil man hæmme denne, er der intet Andet for at gjøre end at tage Lyren ved Hornene, som man siger, og sætte en Pind derfor. Og jeg tror ikke, at derved vil gøres Nret, thi de paagjældende Beboere ville jo beholde deres gamle Net — en Net, som forresten Enhver nu har efter Næringsloven — til at sælge deres Husflidsprodukter til hvem de lyfte. Det er ingenlunde en ringe Trafik, som der her er Tale om, jeg veed, at der er Etablissementer i Sjælland, i Horsens f. G., hvor der er Barelagere til en Værdi af 20—30,000 Rd. af Fabrikvarer, som udelukkende sælges til disse Memesser, der løbe Landet om, ikke at tale om, at dette Forhold efterhaanden mere og mere vil udvikle sig derhen, at daarlige Personer deri ville søge et Prætext for Bagabondering og Løsgænger. Den ærede Ordfører yttrede, at man maatte kunde gjøre en Tilspøining til mit Ændringsforslag, nemlig, at de Paagjældende i alt Fald skulde kunne godtgjøre, at de Varer, de førte med sig, vare Husflidsprodukter. Ordføreren eller Udvalget kan jo stille en saadant Ændringsforslag til 3die Behandling, dersom mit Forslag bliver vedtaget, men jeg skal

foreløbig sige, at en saadan Udvei vil betyde saare Lidt. Det vil da gaa til paa den Maade, at naar en Mand, som gaar omkring, faar et Bevis fra M. M. i Hammerum Herred for at have kjøbt en 20—30 Træier af ham, kan han gjerne paa dette Bevis sælge en 100 eller 1000 Stykker, saa jeg tror ikke, at denne Udvei vil være syndelig praktisk. Jeg har ligesom Udvalget tænkt meget over Sagen, men jeg tror ikke, at der er nogen anden Vej at gaa end den, jeg har foreslaaet. Skulde en enkelt Person blive indskrænket i sin Virksomhed derved, saa maa vi sige, at ved enhver Lov, vi give, er der En eller Anden, der bliver eller tror sig indskrænket og forurettet. Vi skulle altsaa afveie, hvad der vil forvolde den største Forurettelse, enten vi lade det gaa, som det gaar, i den gamle Skendrian og lade ulovlig Handel sprede sig over hele Landet, eller vi lade Lovgivningsmagten tage sig af dette Forhold uden altsor angstelig at søge at bevare den mulige Rettighed for den Enkelte. Jeg for mit Vedkommende erkjender som sagt ikke, at nogen enkelt Mand's Rettighed derved vilde blive krænket. — Den ærede Ordfører yttrede, at han kun kunde tale paa egne, ikke paa Udvalgets Vegne, fordi mit Ændringsforslag var kommet saa sent. Jeg skylder at gjøre en Undskyldning derfor, som jeg kun kan motivere derved, at jeg var bortreist, da Betænkningen blev afgiven, og først for nogle Dage siden er kommen tilbage.

Formanden: Den 4de Landstingsmand for 3die Kredts har Ordet for en kort Bemærkning.

J. Andersen: Den ærede sidste Tale lagde mig en Fortolkning af det gamle Reskript i Munden, som jeg ikke har brugt. Jeg antyder udtrykkelig Forskjellen mellem berettiget og uberettiget, og min Fortolkning er den samme som den ærede Ordførers. — Hans Svar til mig angaaende Ændringsforslaget til Nr. 2 bringer mig akkurat til at staa i samme Stilling, som jeg stod, da vi behandlede Loven af 2den Juli 1870. Jeg sagde den Gang, at den vilde blive gjort til Gjenstand for en forskellig og villedende Fortolkning, fordi der i Ordet „Forbrugsforeninger“ ikke ligger Noget, som kan begrunde, at de skulde være 1½ Mil fra Kjøbstæderne. Jeg tror imidlertid, at den, der vil have lagt den Fortolkning i Loven af 1870, at Netten er betinget af en Afstand af 1½ Mil fra Kjøbstaden, har størst Ret; det er jeg nærmest ved at tro, men mangen Politimester har fortolket den omvendt, og jeg er bange for, at vi skulle udsætte os for den samme villedende Fortolkning, ogsaa af dette Lovforslag. Bliver Ændringsforslaget vedtaget, ville nogle Politimestre fortolke Bestemmelsen saaledes, at der ingen Forbrugsforening maa være i 1½ Mils Afstand, og andre saaledes, at der ikke er Tale om denne Afstand.